

SIGRÚN KRISTÍN MAGNÚSDÓTTIR

VIÐHORF Í FJÖLSKYLDUNNI Hafa afgerandi ÁHRIF!

Myrkrið vikur fyrir bleik blárri birtu tindrandi vetrarmorguns í þann mund að við háskólastudentinn viðmælandi minn, og fyrrum samstarfskona hjá Fræðslumiðstöð atvinnulífsins (FA), Lena Hulda Nilsen komum okkur fyrir til þess að ræða um námsferil hennar. Hún er rúmlega þrítug og hefur með þrautseigju og uppörvun eiginmanns yfirstigið ótal hindranir, gengið langa, grýtta leið með ýmsum hliðarsporum til þess að geta hafið háskólanám.

Lena ólst upp í fjölskyldu þar sem lítil sem engin hefð var fyrir námi. Foreldrarnir verkafólk og hún yngst fjögurra systkina. Lífið snerist um vinnu og að komast sem fyrst út á vinnumarkaðinn. Lenu gekk ekki vel í grunnskóla og eftir fyrirmynd tveggja eldri systkinanna sem höfðu farið að vinna fyrir sér strax að loknum grunnskóla gerði hún það líka. Henni fannst hún ekki geta neitt í skóla og það var aldrei inni í planinu að fara áfram í nám. „Viðkvæðið heima var að maður gæti alltaf fengið vinnu. Það var ekkert annað í boði. Það var aldrei lagt neitt upp úr námi. Ég féll á samræmdu prófunum en það skipti mig engu máli. Ég hafði engan áhuga á námi og gat ekkert í skóla. Svo ég fór að vinna og hélt því áfram í mörg ár,“ segir Lena.

STÆRSTA SKREFIÐ

Lífið breyttist, Lena eignaðist kærasta, hann Vigni. Hann trúði statt og stöðugt á að hún gæti lært, henni væru allir vegir færir. Árið 2002 eignaðist Lena fyrsta barnið þeirra og kærastinn hvatti hana eindregið til þess að halda áfram námi. Hún lét hikandi undan, fór í Námsflokkana til þess að taka upp samræmdu prófin, ljúka tíunda bekknum. Þá komst hún að því að kærastinn hafði rétt fyrir sér. „Ég komst að því að ég var ekki jafn vitlaus og ég hélt. Mér gekk ágætlega og þegar maður eldist og þroskast þá kemst maður að því að kennarnir skipta rosalega miklu máli.“

Með aldrinum varð Lenu líka ljóst að hún gæti ekki starfað áfram við verkamannavinnu. Hún hafði verið að vinna í apóteki og þau Vignir ræddu saman um þetta. Lena komst að því að hún gat alveg hugsað sér að vinna á skrifstofu við tölvur og þvíumlíkt en til þess að geta það yrði hún

að læra meira. „Ég sá fyrir mér að ef ég veldi eina leið myndi ég ljúka henni og fara að vinna aftur. Þetta var náttúrulega langstærsta skrefið. Að hefja nám á skrifstofubrautinni MK 2004, ég sem hafði aldrei stigið fæti inn í menntaskóla. Ég var í fyrsta hópnum sem útskrifaðist af brautinni. Við höfðum lokið 32 einingum. Kennslan var í dagskóla og ég var hræddust við stærðfræðina og íslenskuna. Kennarinn okkar í stærðfræði var alger snillingur og ég fékk níu í stærðfræði.“

Þegar hún hafði lokið skrifstofubrautinni fékk Lena starf hjá Miðlun við símaþjónustu hjá Gulu Línunni. Svo við innheimtu, henni fannst það ágætt en ekki sérstaklega spennandi til lengdar. „Þá fékk ég nasasjón af þessu, kannski á það ekki við mig að sitja kyrr á stól. Ég hafði alltaf verið að vinna líkamlega krefjandi vinnu, í fiski, svo í þvottahúsi og í apóteki þetta var í fyrsta skipti sem ég varð að sitja á rassinum allan daginn. Ég sakna þess eiginlega að vera ekki á fótunum.“ Svo var öllum sagt upp og í framhaldinu var Lenu boðið starf við sölumennsku, úthringingar á kvöldin sem henni þótti ekki spennandi. Með vinnunni hjá Miðlun lagði hún stund á fjarnám til þess að ná sér í þær einingar sem hún þurfti til að ljúka stúdentsprófi.

ALLTAF Í SKÓLANUM, ALLTAF AÐ LÆRA

Þegar hér var komið sótti hún um starf við símaþjónslu og móttöku hjá FA og fékk það. Seinna frétti hún að það hafi komið henni til góða að hún var eins og markhópur FA, einstaklingur sem ekki hafði lokið námi í framhaldsskóla en var að vinna að því.

Árin sem hún starfaði hjá Fræðslumiðstöðinni var hún alltaf í námi. Var að ná sér í einingar, ýmist með fjarnámi, kvöldskóla eða í sumarnámi. Vignir var líka í námi á sama

Lena Hulda Nilsen

Lena Hulda Nilsen og eiginmaður hennar Vignir Daði Valgeirsson.

tíma og þau hjálpuðust að. Hann lauk sveinsprófi í rafvirkjun og útskrifaðist sama dag sem sveinn og stúdent. Svo fór hann tveimur árum seinna í meistarakólann. „Ég var alltaf í skólanum. Alltaf að læra á kvöldin og um helgar, hafði takmarkaðan tíma til að sinna börnunum. Svo sá ég fram á að þetta yrði óhóflega dýrt, til dæmis kostaði ein önn í sumarskóla með fjórum einingum í dönsku 28 þúsund krónur fyrir utan skólabækurnar og maður má bara taka níu einingar á önn. Þetta gildir fyrir alla skólana sem ég hef verið í og þeir eru ansi margir. Maður þarf undanþágu ef maður vill taka fleiri einingar. Svo ég sá fyrir mér að ég yrði heila eilífð að þessu, myndi ekki ljúka stúdentsprófinu fyrir en ég væri átt-ræð.“

Eftir efnahagshrunið fékk Vignir vinnu erlendis og þau tóku þá ákvörðun að hann myndi fara þangað áður en hann missti vinnuna hér heima. Hann fékk vinnu í Noregi 2009 og fór þangað en Lena varð eftir á Íslandi með tvö börn. Samstarfsfólk Lenu hvatti hana á þessum tíma til að fara í Menntastöðir, námsleið sem ætluð er einstaklingum, 23 ára og eldri og veitir þeim sem ljúka náminu aðgang að undirbúningsdeildum háskólanna. En á þeim tíma var aðeins boðið upp á nám í Menntastöðum í dagskóla. „Ég gat ekki tekið það því ég varð að vinna og hugsa um börnin, maðurinn erlendis í vinnu. Ég reiknaði dæmið til enda og komst að því að eina leiðin sem mér væri fær til þess að klára stúdentinn væri að gera hlé á vinnu, sækja um námslán og um að komast í háskólabrúna í Keili,“ segir Lena.

AÐ STÖKKVA ÚT Í DJÚPU LAUG- INA

Í júlí 2011 eignaðist Lena yngsta barnið. Enn vantaði hana einingar til þess að komast inn í háskólabrúna. Um haustið hóf hún nám með mánaðargamlan son til þess að klára þær einingar. Hún sækir um hjá Keili og kemst inn í fjarnám á Háskólabrú, hefur nám í janúar 2012 á verk- og raunvísinda-braut í fjarnámi. Lena valdi þá braut til þess að vera viss um að geta valið hvaða námsleið sem væri í háskólanum. „Námið er afar vel skipulagt og byggir á því sem maður kann. Við byrjuðum í tölvum, word og excel og íslensku í fimm vikur og tókum próf að þeim tíma loknum. Ég fékk tíu í tölvum. Svo kom Hjálmar Árnason og hélt fyrir okkur tölu á fyrstu vinnuhelginni. Það var ótrúlegt að hlusta á hann. Manni fannst að maður gæti sigrað heiminn! Eftir þá ræðu þá voru þau viss um að þeim myndi takast þetta. Að koma í Keili var upplifun. Kennararnir þar eru eðalkennarar, kennsluaðferðirnar eru aðlagðar að þörfum og aðstæðum fullorðins fólks. Kennararnir gáfust aldrei upp fyrir en allir voru búnir að ná þessu.“

Lena var heilt ár í fjarnáminu, þrjár annir, 365 daga og fékk aðeins fimm daga frí. Eiginmaðurinn í útlöndum, hún með nýfætt barn og tvö eldri. Til allrar hamingju átti hún einnig stóra fjölskyldu sem studdi hana með pössun. „Ég var enn alltaf að læra, en ekki að vinna með eins og áður. Þetta ár var ég með námslán og gat einbeitt mér í fullu starfi við námið til klukkan þrjú á daginn. Um eftirmiðdaginn og á kvöldin gat ég verið með börnunum, það munaði miklu fyrir okkur öll.“ Vignir flutti aftur til Íslands í maí 2012.

Námið í Háskólabrúnni er krefjandi, námsmenn þurfa að ljúka 80 einingum á einu ári. Þar eru fimm vikna lotur, með verkefnaskilum, prófum á netinu og skriflegum prófum. Til samburðar við kvöld- og fjarnám í framhaldsskólum nefnir Lena að systir hennar og mágur hafið tekið íslenskuáfganga 400 og 500 á sama tíma og Lena var að taka sambærilegan áfganga eða íslensku tvö í Keili. Þar fór námið fram á 5 vikum, námsefnið var nákvæmlega það sama og sömu verkefni unnin en þau í framhaldsskólanum voru 15 vikur að taka sína áfganga.

Í Keili eru skipulagðar vinnuhelgar með reglulegu millibili, þá mættu stundum bara 5 af 24 nemendum en Lenu fannst þetta vera fjárfesting sem hún vildi nýta vel. Þótt þetta hafi verið strembið þá var árangurinn góður. Lena nefnir að hún

hafi fallið í stærðfræði á samræmdu prófunum, fengið tvo í einkunn. En að loknu náminu í Keili hefur hún lokið 26 einingum í stærðfræði með ljómandi árangri. Hún hefur einnig lokið sex einingum í efnafræði og eftir það hafi áhugi á lyfjafræðinni kviknað. „Ég var nú ekki viss um að ég hefði það af að læra þetta.“ En með seiglu hafðist það. Lena lauk námi í Háskólabrú Keilis um áramótin 2012–2013. Komst hún þá að því að nám í raungreinum í háskólunum hefst allt á haustin. Hún ætlaði ekki að leggja árar í bát, hugsaði með sér að hún gæti farið í fjölbraut og tekið þær örfáu einingar sem hún ætti eftir til þess að ljúka stúdentsprófi. Kom enn að lokuðum dyrum. Vegna þess að einingarnar frá Keili, þótt þær veiti aðgang að háskólanámi, eru ekki metnar til jafns við einingar í framhaldsskólunum. Svo enn standa 6 einingar í vegi fyrir að hún geti sett upp hvíta kollinn.

En hún lét þetta ekki á sig fá. Fór að vinna í leikskóla á meðan hún beið þess að tíminn liði. Haustið 2013 innritaðist Lena í lyfjafræði í Háskóla Íslands. Fyrstu önninni þar er að ljúka, próf framundan. Það veldur ákveðnum titringi og spennu að hafa lesið og lært í heila önn og eiga að fara í próf í öllu efninu. „Kennslan og starfið í háskólanum er allt öðru vísi en í Keili. Í háskólanum eru fyrirlestrar, dæmatímar, verklegir tímar og skýrslugerð og verkefnaskil. Það er eins og námið sé frekar miðað að þörfum kennara en nemenda. Ég finn að ég bý að því að hafa tamið mér ákveðin vinnubrögð og virðist að ég sé betur undirbúin undir háskólanámið en unga fólkið sem er með mér í náminu. Ég hef ekki allan heimsins tíma til að sinna náminu. Ég á fjölskyldu, mann og börn sem ég vil vera með og sinna.“

Lena Hulda útskrifuð frá Keili.

Ég óska þess að Lenu gangi vel í prófunum og að henni vegni vel í náminu. Ég læt orð hennar þegar við kveðjumst verða að niðurlagi þessarar greinar: „Eiginmaðurinn hefur verið stærsti áhrifavaldurinn, hann veitti uppörvum og dreif mig áfram. Í upphafi fór ég eiginlega í skólann fyrir hann. Hann hafði verið hvattur áfram til náms heima, öll systkini hans hafa aflað sér menntunar. Uppeldi og áherslur á eigin heimili skipta miklu máli. Eldri börnin okkar eru ellefu og sjö ára og þau eru dugleg í skólanum. Sonurinn Valgeir er strax farinn að pæla í því hvað hann ætlar að verða þó hann sé bara ellefu.“